

Huijgens' Hofwijck ontsloten

Populair waren ze in de zestiende en zeventiende eeuw: de zogenaamde florilegia, boeken waarin een verzameling bloemen en planten werd beschreven. Ook Constantijn Huygens had zulke boeken in de bibliotheek van zijn buitenplaats Hofwijck te Voorburg. Het vele restauratiewerk dat sinds 1914 aan Hofwijck is verricht werd op 21 juni 2011 bekroond met de presentatie van het Florilegium Hofwijck. Het is het tweede florilegium dat aan de buitenplaats is gewijd.

Tekst - Korneel Aschman

Beeld - de afbeelding bij het artikel is afkomstig uit Florilegium Hofwijck

Vitaulium Hofwijck

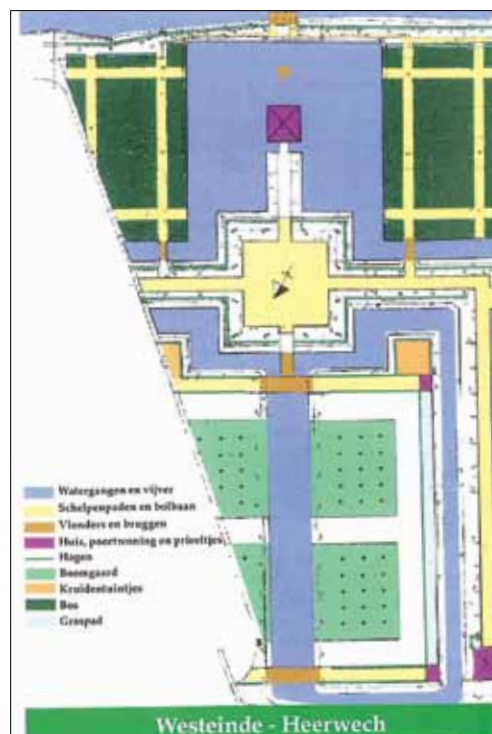
Sluitstuk van de werkzaamheden aan het buiten was in 2004 de heraanleg van het nog bestaande parkdeel, naar het oorspronkelijke ontwerp van Constantijn Huygens en Jacob van Campen. Dit park uit 1640-1642 was gebaseerd op de maatverhouding van het menselijk lichaam. Dat leidde, naar Vitruviaans en Bijbels gedachtegoed, tot een harmonische compositie. De praktijk van de Hollandse veen- en zandgrond bleek weerbarstig, maar Huygens realiseerde zijn idee van de paradijselijke levenshof.

Elf jaar na de aanleg bezong Huygens zijn jonge buitenplaats in het beroemde hofdicht Vitaulium Hofwyck. Hiermee zette hij een trend van buitenplaatsbeschrijvingen in dichtvorm die tot circa 1800 zou aanhouden. Vitaulium beschrijft hoe het park er na een eeuw uit zou zien. Het voert de lezer door het park en noemt daarbij veel van de plantensoorten die in de aanleg zijn toegepast. Het hofdicht is daarmee ook een bijzonder florilegium. Niet, zoals gebruikelijk, met afbeeldingen van plantensoorten, maar met beschrijvingen ervan.

Florilegium met foto's

Het beeld dat Vitaulium schetst van het volgroeide park is nauwelijks werkelijkheid geworden. Na Constantijns overlijden in 1687 vererfde Hofwijck op zijn drie zoons. De langstlevende zoon, Lodewijk, verwaarloosde Hofwijck na 1697 ernstig. Het buiten werd in 1750 verkocht, en een groot deel van het bomenbestand werd gekapt voor houtopbrengst. Rond 1840 werd een kaarsenfabriek op het terrein gebouwd. Guillaume Groen van Prinsterer, van het nabijgelegen Vreugd en Rust, kocht in 1849 Hofwijck aan, om sloop te voorkomen. In 1868 werd echter de spoorlijn Den Haag-Utrecht aangelegd, dwars over de buitenplaats.

Het sindsdien resterende parkdeel bestaat uit hoofd, romp en linkerarm van het ideaalmodel. Zij zijn opnieuw vormgegeven en beplant met zeventiende-eeuwse soorten die Huygens beschrijft, of die voorkomen in het handboek Den Nederlandtsen Hovenier. Deze beplanting is uitgebreid gefotografeerd voor het tweede bijzondere florilegium over Hofwijck; niet met prenten, maar met foto's van de plantensoorten. Na inleidingen over Hofwijck en Vitaulium volgt de collectie foto's, waarbij de soorten uit Vitaulium worden begeleid door de betreffende verzen. Het boekje is daarmee een uitzonderlijk kleinood over het unieke Hofwijck.



Ontwerp voor de herstelde parkaanleg.

Het Florilegium Hofwijck is onder meer verkrijgbaar via uitgeverij Bekking & Blitz, ISBN 9789061094463, € 9,90.